

Tomaž Kuntarič, predsednik uprave Soda Neodvisnost pri izbiri nadzornikov je blef

Tomaž Kuntarič je na čelu Slovenske odškodninske družbe (Sod) slaba dva meseca. Družbo je vodil že prej, a ker je ta zdaj odgovorna tudi za deleže v neposredni državni lasti, se je znašel v žrelu kadrovskih interesov in nervoze določenih skupin zaradi napovedane privatizacije nekaterih naložb. Njegova tretja skrb utegnejo kmalu postati tudi gospodarski bolniki.

*Maja Grgič,
foto Aleš Černivec*

Manj kot dva meseca po vrnitvi na čelo Soda ste že spisali odpoved. Menda je niste podali, temveč shranili v predal. Pa vendar, kaj vas je spodbudilo, da jo sploh napišete?

V bistvu sem jo napisal pozno. To običajno naredim takoj, ko prevzamem funkcijo. Spravim jo v predal, in ko ga odprem, se spomnim, da sem pogrešljiv. Hkrati pa me to tudi opominja, da želim delovati neodvisno, kolikor se le da.

Že imenovanje uprave Soda so spremljale številne politične oziroma interesne razprtije in igre. Nadzorni svet in uprava Soda sta se nato zavezala, da bosta delovala strokovno in neodvisno, pri kadrovanju pa spoštovala protokol akreditacijska komisija – uprava – nadzorni svet. A že pri imenovanju nadzornikov Nove ljubljanske banke (NLB) in Zavarovalnice Triglav smo lahko spremljali nepregledno izbiranje kandidatov in njihovo uvrščanje med kandidate prav na skupščini. So bila tukaj spoštovana vsa pravila o imenovanjih?

Gre za dva različna primera. V Zavarovalnici Triglav je Sod brez glasovalnih pravic,

tako da so o nadzornikih odločali drugi. Jaz sem vesel, da mi jih je uspelo prepričati, da so v nadzorni svet imenovali tudi kolega iz uprave Soda – Mateja Runjaka.

NLB pa je druga zgodba, saj gre za družbo, ki je v postopku dokapitalizacije. Ves čas sem zagovarjal, da mora ta nadzorni svet izpolnjevati vsa strokovna merila, da pa naj bo na neki način usklajen s tistim, ki bo to dokapitalizacijo vplačal. Torej je bilo to usklajeno z ministrom za finance, seveda pa so bili vsi kandidati preverjeni in izbrani po predvidenem postopku akreditacije in nominacije.

Kako gre to potem skupaj z zavezo o neodvisnosti, če je vlada dajala soglasje, kdo lahko sedi v nadzornem svetu in kdo ne?

Neodvisnost pri izbiri nadzornikov je blef. S to kvazi neodvisnostjo se ustvari prazen prostor, ki ga prej ali slej zapolnijo interesne skupine, zato ga želim vsaj prek enega od članov zapolniti s predstavniki Soda, ker sem odgovoren za delovanje teh družb kot tudi samega Soda. Zato sem vedno zagovarjal, da so v nadzornem svetu tudi predstavniki, ki so zaposleni pri upravljavcu premoženja. Za neodvisnostjo se marsikdo poskuša skriti, če bo šlo kaj narobe, pa se bo gnojnica zlivala po vodstvu Soda.

Pri neodvisnosti gre za to, koliko smo se tisti, ki imamo možnost vpliva, sposobni vzdržati vplivanja in koliko so se neodvisni nadzorniki sposobni vzdržati vpliva od nas. Ko nadzorniki izbirajo upravo, jim vedno rečem, da naj dobro razmislijo, komu

—
Ko nadzorniki izbirajo upravo, jim vedno rečem, da naj dobro razmislijo, komu bodo dali ključke od avta, s katerim se bo vozila njihova družina. Nadzorniki namreč za to odgovarjajo z vsem svojim premoženjem. Mogoče se to doslej še ni pokazalo, ampak prej ali slej se bo.

Page: 15

Reach: 125000

Country: SLOVENIA

Size: 1424 cm2

2 / 5

bodo dali ključke od avta, s katerim se bo vozila njihova družina. Nadzorniki namreč za to odgovarjajo z vsem svojim premoženjem. Mogoče se to doslej še ni pokazalo, ampak prej ali slej se bo.

Kolikšni pa so ti pritiski? Kolikokrat vas je v teh slabih dveh mesecih kak politik ali predstavnik kakšne druge interesne skupine poklical in želel, da naredite to ali ono?

Dostikrat.

In kako imuni ste na te klice?

Moram povedati, da nisem zadovoljen sam s sabo. Sod ima trenutno dve ključni nalogi: ena je upravljanje premoženja, kar je neposredno povezano s kadrovanjem, druga pa prodaja premoženja. Prodajo premoženja želim narediti čim bolj pregledno, da bi lahko dosegli čim več in čim boljše pogoje. Na drugi strani pa je kadrovska hektika, kjer pa sem primoran sklepati tudi kompromise.

No, pa se vrniva k zamenjavi nadzornikov NLB, ki je sprožila precej nezadovoljstva. Očitek je letel zlasti na to, da ste odpoklicali mednarodne strokovnjake. Zakaj je prišlo do popolne zamenjave nadzornega sveta?

To nekateri nesprejeti kandidati vedo celo bolje kot jaz.

Slišati je bilo, da so dotedanji nadzorniki zahtevali, da se jih na položaju ohrani v paketu.

Nekateri od kandidatov, o imenih ne želim govoriti, so se postavili v paket po načelu vzemi ali pusti. Tega pa ni bilo mogoče sprejeti.

Za Triglav država sicer ni imela glasovalnih pravic, a ji je vendarle uspelo imenovati svojega predstavnika v nadzorni svet. Kako to, ste se o tem usklajevali z malimi delničarji?

Mi smo izrazili svoj interes in ta je bil sprejet.

Kako pa gledate na to, da nekatere imenovane nadzornike zdaj preverjata celo Agencija za zavarovalni nadzor (AZN) in Komisija za preprečevanje korupcije (KPK)?

Glede KPK nisem seznanjen, preverjanje AZN pa se mi zdi nekaj običajnega.

Državni zbor je potrdil seznam 15 naložb za privatizacijo, na katerem je tudi Helios. Kako daleč ste s to prodajo in kdaj bi lahko padla odločitev o tem? Za nakup se menda zanimata avstrijski holding Ring International in ameriški premazniški velikan PPG.

Prodaja Heliosa je praktično pred zaključkom. Smo v postopku usklajevanja pogodbe, ki bi jo lahko podpisali že v zgo-

dnji jeseni, tako da bi se transakcija izvedla že letos.

To pomeni, da je kupec že izbran?

Kupci so znani (*smeh*).

Lahko razkrijete ime?

Ne.

Že veste, ali in kako se bodo zainteresirani kupci odzvali na skupščinsko odločitev o izplačilu višje dividende za delnico Heliosa, čemur je Sod sicer nasprotoval?

Za zdaj kaže, da višje izplačilo dividend ne bo vplivalo na prodajo. Kaže, da so kupci to potezo pričakovali.

Sicer podpirate stališče malih delničarjev, da je v družbah, ki so naprodaj, treba postrgati večino dobička?

To ni nenavadno, saj tudi mi pogosto ravnamo tako. Vendar je to smiselno narediti, preden se prodajni postopek začne. Ko kupci začnejo vrednotiti podjetja, pa takšni posegi niso več primerni.

Kaj zelena luč poslancev pomeni za privatizacijo preostalih 14 naložb na seznamu? Kdaj se bodo začeli prodajni postopki, denimo Telekom Slovenije?

Nekaj postopkov že teče. Hkrati je minister za finance napovedal, da bo oblikoval skupino, ki bo nadzorovala prodajne postopke. Mi se že pripravljamo na razpis za izbiro svetovalcev za nekatere primere. Pri tem pa je pomembno, da nismo v neki prisilni prodaji in nismo časovno omejeni, zlasti pri Telekomu Slovenije, ki je materialno daleč najpomembnejši. Lahko pričakujemo, da bo naprodaj še kakšna družba, možno je tudi, da se bo za kakšno družbo proces zavlekel, ker jo bo treba ustrezno pripraviti. Seveda pa te prodaje ne bodo hitre. Če bi prodajo Telekomu začeli ta trenutek, bi to trajalo vsaj leto dni.

V preteklosti smo marsikaj prodajali, a smo vedno našli izgovor za neprodajo. Imate občutek, da se zdaj misli resno?

Upam, da je resno, ker gre za vnaprejšnje soglasje državnega zbora in na nas, upravljalcev, je, da te postopke speljemo pravilno in pregledno z doseganjem največje možne vrednosti. Pri tem ni nenavadno, če bomo dosegli tudi druge zaveze glede delovnih mest, razvoja, ohranitve sedeža ipd. **Mali delničarji** bi nam sicer lahko očitali, da je zato kupnina nižja, vendar gre za proces, ki na koncu predstavlja višjo kupnino, kot če bi **mali delničarji** svoje deleže prodajali na drobno.

Ministrstvo za finance še ni pripravilo novele zakona o državnem holdingu. Je sploh mogoče napovedati, kdaj se bo Sod lahko preoblikoval v holding?

Jaz tega ne bi upal napovedati. Ob prihodu na Sod sem pričakoval, da do novega leta, zdaj pa nisem več prepričan.

Finančni minister je tudi napovedal, da bo do jeseni pripravljena klasifikacija ozi-

roma strategija upravljanja naložb. Kdo jo bo pripravil – Sod ali vlada?

Ne razumem, zakaj je nenadoma toliko besed in toliko nervoze okoli vprašanja strategije. Vse naložbe na privatizacijskem seznamu, ki je bil pravkar potrjen v državnem zboru, razen Nove KBM, so že bile namenjene za prodajo. Vse, kar je bilo doslej prodanega, je bilo prodano brez državne strategije, nenadoma pa je to problem. Naša težava je, da nimamo strategije gospodarskega razvoja, da nimamo opredeljenih primerjalnih prednosti in da smo zdaj v položaju, ko tudi virov nimamo. Mene bolj kot to, kaj bomo prodajali, skrbi, kaj bomo naredili s kupnino. Skrbi me, da bomo ponovili napako prve privatizacije, ko je šla kupnina v porabo, prek Kapitalske družbe (Kad) pa za pokojnine in prek Soda za odškodnine.

Tako kot je zdaj zastavljena prodaja naslednjega vala, bodo kupnine Kada in Soda porabljene vsaka za svoj namen, tam, kjer je prodajalec država, pa bo šla kupnina prek proračuna znova v porabo. Prva privatizacija se je pozitivno odrazila na BDP, saj ta vključuje potrošniško funkcijo, ampak danes imamo prezadolženo in slabo upravljano gospodarstvo.

Sprejeti dokument sicer dopušča, da se kupnine vložijo tudi v razvoj.

Da, ampak potrebe proračuna so prevelike. Saj vidite naše taktično obnašanje pri izplačilu dividend.

Ampak strateški dokument upravljanja se bo verjetno pripravil in v okviru tega bo treba določiti, kaj naj se še proda in kaj naj ostane državno.

V ta namen je v bistvu kot zelo dobra podlaga pripravljen dokument [strategija], ki ga je pripravila že Agencija za upravljanje kapitalskih naložb. Mi smo ga podedovali in bomo na podlagi tega lahko pripravili dokument, ki ga bo mogoče sprejeti, če bo za to obstajala politična volja. Če bi ta volja že bila, bi po mojem mnenju danes že lahko imeli strategijo.

Pri opredelitvi strateških naložb se vedno znova pojavi problem strateških deležev, ki so v lasti Kada in Soda, saj so ti namenjeni za pokrivanje obveznosti obeh državnih skladov in ne za trajno lastništvo. Kako se bo reševal ta problem?

Pri zakonu o državnem holdingu imamo zdaj težavo s konceptom. Holding je

bil sprva zasnovan tako, da bi zložili večino državnih naložb v eno vrečo, da bi znotraj nje lažje določali, kaj je strateško in kaj ne. Denimo, na Sod bi bil za prodajo prenesen Telekom zato, da na dolgi rok ne bi bilo treba prodati Krke. Zdaj pa imata tako Kad in Sod svoje obveznosti, ni pa virov za poplačila, saj strateških naložb ne smeta prodajati. Zato vedno znova opozorim, da je bilo premoženje, ki je v lasti Kada in Soda, že privatizirano pred dvajsetimi leti.

Torej menite, da bi bilo vendarle treba državne deleže prenesti v last holdinga, če sar sedanja vlada ne namerava?

To je lahko eden od konceptov. Ne vemo pa, kaj bi lahko bilo bolje, če bi želeli slediti strateškosti in hkrati poplačali obveznosti obeh institucij. Možnost je tudi, da država vse premoženje in obveznosti vzame nase. Sedanji položaj pa je nevzdržen.

Ampak ali bo holding brez prenosa premoženja sploh lahko holding?

Po vsebini to ni holding, ampak pogodbeni koncern. To je možno in to že zdaj delamo. Problem je v reševanju obveznosti Kada in Soda ob zasledovanju strateškosti. To vprašanje ni rešeno. Mogoče je lažje rešiti vprašanje Kada, ki ima na leto 50 milijonov evrov obveznosti. Problem je poplačilo Sodovih obveznic, za kar bo potrebnih med 550 in 600 milijonov evrov, skupaj z banknimi obveznostmi pa 1,1 milijarde evrov. Sodovega premoženja za poplačilo te vsote je dovolj, ampak to pomeni, da ga moramo v celoti prodati ali pa mu mora lastnik ponuditi drugo rešitev.

Zaradi možne privatizacije Zavarovalnice Triglav se pojavljajo informacije, da bi Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (Zpiz) v zameno za njegov delež v Triglavu lahko namenili delnice Krke. Ste seznanjeni s temi razmišljanji?

To je ena od idej, če bi se država odločila za prodajo Triglava. Država bi Zpizu v zameno za Triglav namenila neko drugo premoženje, ki bi ga ocenila kot strateško in bi bilo primerljivo kakovostno in donosno. Če obstaja kakšna bojazen, da bi bil Zpiz pri tem prikrajšan, se lahko zamenjava izvede s Kadom, saj so Kadova sredstva tako in tako namenjena Zpizu.

To sprašujem zato, ker se Triglav omejnja kot podjetje, ki bi se lahko znašlo v dru-

gem privatizacijskem svežnju.

Razmišlja se bodisi o Triglavu bodisi o Petrolu. Res pa je, da je delež države v Triglavu večji in bi bil neposreden učinek prodaje za državo, denarno gledano, boljši kot pri prodaji Petrola. V obeh primerih pa pri prodaji ne smemo gledati le izkoristka za državo, ampak tudi to, koliko se bo s takšno prodajo natočilo denarja v gospodarstvo. Kad, Sod in pidi smo, denimo, do prodaje Leka med sabo trgovali z deleži. S prodajo Leka je v ekonomijo prišel denar in so se začele denarne transakcije. Pritok tolikšnega denarja v gospodarstvo bi bil pozitiven učinek.

Usoda Peka po odstopu edinega možnega dokapitalizatorja – hrvaškega Osimpexa – visi na nitki. Družba je dobila nov nadzorni svet in vodstvo. Kaj je naslednji korak?

Od novega nadzornega sveta in vodstva v kratkem pričakujemo nov načrt prestrukturiranja in analizo stanja v družbi. Mogoče pa ne ni tako hudo, kot zdaj kaže.

In kako naprej, saj Peko za zagon potrebuje svež kapital?

Računamo tudi s tem, da lahko družba morda likvidnost zagotovi sama, denimo s prodajo premoženja, ima tudi veliko zalog.

Kakšna državna ali druga pomoč pa ni predvidena?

Trenutno to ni predvideno in zaradi pravi Evropske komisije tudi ni mogoče. Družba je namreč od države že dobila 6 milijonov evrov dokapitalizacije.

Sod utegne prek državne sheme za prestrukturiranje podjetij v svoj portfelj dobiti še več gospodarskih bolnikov; Svea je že tak primer. Kako jih boste upravljali, saj zahtevajo drugačno obravnavo?

Mi se na to organizacijsko pripravljamo, saj nas tudi iz obstoječega portfelja lahko čaka še kakšno presenečenje. Oblikovali bomo posebno enoto, strokovno pa smo

na to že pripravljani.

Kaj pa PDP, ki je bil v preteklosti ustanovljen prav v ta namen?

Resno razmišljamo o likvidaciji PDP. Njegov namen je bil sanacija družb, vendar lastniki in država za to nismo zagotovili dovolj denarja, zato je vse skupaj ostalo na pol poti.

Maja ste napovedali skrbne preglede družb, ki jih je Sod prevzel v upravljanje. Verjetno ste mislili na deleže v neposredni državni lasti. Kako daleč ste s tem?

Na to se pripravljamo. Gre za omejene skrbne preglede, saj bi želeli ugotoviti razmere v družbah, ki smo jih dobili v upravljanje. Vsak resen upravljavec bi to pregledal bodisi z namenom nadaljnega upravljanja bodisi nadaljnje prodaje.

Takrat ste tudi pristavili, da bo ob tem padla marsikatera maska. Kaj ste mislili s tem?

Ta skrbni pregled ni namenjen javni polemiki, ampak za naše interno vedenje, kaj imamo, da bi lahko opredelili, kaj želimo.

Ta izjava namreč navaja na misel, da je bilo to državno premoženje upravljano slabše, kot se zdi, in da na videz dobra podjetja niso taka.

Mi še danes za nekatere družbe, ki so v resnih težavah, govorimo, da so to odlične družbe.

Na primer?

O imenih ne morem govoriti. Ko je družba v težavah in gremo naredit – in to običajno zelo pozno – skrbni pregled, naletimo praktično na iste težave. Na neizdelane poslovne modele, neurejene procese, pomanjkljiv kontroling, ki ga včasih sploh ni, itd. Zlasti poslovne funkcije so v zelo slabem stanju, čeprav so tehnično gledano družbe lahko dobre, imajo dober izdelek in so dobavitelj odličnih kupcev. Za to je odgovoren zlasti slab menedžment.

Page: 15

Reach: 125000

Country: SLOVENIA

Size: 1424 cm2

5 / 5

